

تمایز دانشجویان به دو گروه دارای اضطراب دفاع از پایان‌نامه تحصیلی پایین و بالا بر اساس استقامت تحصیلی و عزت‌نفس: تحلیل تشخیصی همزمان

سعید ویسی^۱، صدف ایمانی^۲، منیژه بواسحاقی^۳، نوشین افخمی^۴، اکرم معارف وند^۵، فهیمه کاشفی^۶، فریده ابراهیمی بجدنی^۷

۱. کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا همدان، همدان، ایران. (نویسنده مسئول).
۲. کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا همدان، همدان، ایران.
۳. کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران.
۴. کارشناس ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اسلامشهر، گروه روانشناسی، اسلامشهر، ایران.
۵. کارشناس ارشد مشاوره توان‌بخشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد الکترونیک، تهران، ایران.
۶. دانشجوی دکتری روان‌شناسی عمومی، واحد شاهرود، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهرود، ایران.
۷. کارشناس ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران غرب، گروه روانشناسی، تهران، ایران.

مجله پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری، دوره هفتم، شماره پنجاه و پنجم، سال ۱۴۰۱، صفحات ۱۴۴-۱۳۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۴/۱۵

تاریخ وصول: ۱۴۰۰/۰۲/۱۲

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی تمایز دانشجویان به دو گروه دارای اضطراب دفاع از پایان‌نامه تحصیلی پایین و بالا بر اساس استقامت تحصیلی و عزت‌نفس: تحلیل تشخیصی همزمان بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترا در سال ۱۴۰۰ بودند. ۵۰ نفر از این افراد بر اساس به شیوه نمونه‌گیری دسترس (روش آنلاین) انتخاب شدند به مقیاس کوتاه اضطراب پایان‌نامه (ATS-BF) ویسی و همکاران (۱۳۹۹)، مقیاس استقامت تحصیلی (AGS) کلارک و مالکی (۲۰۱۹) و مقیاس عزت‌نفس (RSEs) روزنبرگ (۱۹۸۹) پاسخ دادند. از بین آن‌ها به این منظور تعداد ۳۹۰ نفر دارای اضطراب دفاع بالا و ۱۱۰ نفر دارای اضطراب دفاع پایین انتخاب شدند و داده‌های پژوهش به کمک نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۴ و با استفاده از روش تابع تشخیص (ممیزی) تحلیل شد. نتایج نشان داد که با کمک استقامت تحصیلی و عزت‌نفس می‌توان اضطراب دفاع از پایان‌نامه تحصیلی را پیش‌بینی کرد و تحلیل ممیزی توانست با ۷۵/۴ درصد پیش‌بینی صحیح افراد را به دو گروه دارای اضطراب دفاع پایین و بالا طبقه‌بندی نماید. می‌توان نتیجه‌گیری کرد عواملی همچون استقامت تحصیلی و عزت‌نفس بر اضطراب دفاع از پایان‌نامه تحصیلی تأثیرگذار است. پیشنهاد می‌شود درمانگران در ارائه راهکارهای کاهش‌دهنده اضطراب دفاع از پایان‌نامه تحصیلی در دانشجویان به این عوامل توجه بیش‌تری مبذول نمایند.

کلیدواژه: اضطراب دفاع از پایان‌نامه تحصیلی، استقامت تحصیلی، عزت‌نفس.

مقدمه

اضطراب از جمله مشکلات روان‌شناختی است که ترس، نگرانی زیاد و رفتارهای پر هرج و مرج در آن‌ها رایج است (اسچلوندا^۱ و همکاران، ۲۰۲۰) و همبودی بالایی با سایر اختلالات مانند افسردگی^۲ (گیسون-اسمیت^۳ و همکاران، ۲۰۱۹) و اختلال خلق دارد (داویلا^۴ و همکاران ۲۰۱۹). اضطراب عبارت است از یک احساس منتشر بسیار ناخوشایند و مبهم دلواپسی که با یک یا چند احساس جسمی نظیر تنگی نفس، تپش قلب، تعریق، سردرد، بی‌قراری و میل به حرکت همراه می‌شود. به عبارتی دیگر، بر اساس راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی (DSM-5^۵) اضطراب از شایع‌ترین اختلالات روان‌پزشکی در جمعیت عمومی بوده که شامل یک حالت روانی یا برانگیختگی شدید توأم با ترس، تردید و نگرانی مفرط می‌باشند (انجمن روان‌پزشکی آمریکا^۶، ۲۰۱۳). در راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی-ویراست پنجم (DSM-5) اختلال اضطراب جدایی^۷، لالی انتخابی^۸، فوبی خاص^۹، اختلال اضطراب اجتماعی (فوبی اجتماعی)^{۱۰}، اختلال وحشت‌زدگی یا بیماری پانیک^{۱۱}، آگورافوبیا^{۱۲}، اختلال اضطراب فراگیر^{۱۳}، اختلال اضطرابی ناشی از مواد/دارو^{۱۴}، اختلال اضطرابی ناشی از دیگر بیماری‌های جسمی^{۱۵}، اختلال اضطرابی مشخص دیگر^{۱۶} و اختلال افسردگی نامشخص^{۱۷} تحت عنوان اختلالات اضطرابی نام برده شده است (انجمن روان‌پزشکی آمریکا، ۲۰۱۳).

بر اساس نتایج تحقیقات، زنان بیش از مردان دچار اختلالات اضطرابی می‌شوند (سوندرگارد^{۱۸} و همکاران، ۲۰۱۷). یکی از گروه‌هایی که اضطراب بالایی را تجربه می‌کند، گروه دانشجویان هستند (اورورکه^{۱۹} و همکاران، ۲۰۲۰). اضطراب عبارت است از یک احساس منتشر بسیار ناخوشایند و مبهم دلواپسی که با یک یا چند احساس جسمی نظیر تنگی نفس، تپش قلب، تعریق، سردرد، بی‌قراری و میل به حرکت همراه می‌شود. به عبارتی دیگر، به سبب لزوم انجام پژوهش در جوامع دانشگاهی و فشارهای ناشی از آن، دانشجویان دچار تنش‌ها و فشارهای روحی شده که این وضعیت اضطراب دفاع از پایان‌نامه نامیده می‌شود (ویسی و همکاران، ۱۳۹۹).

1. Schlund

2. depression

3. Gibson-Smith

4. Davila

5. diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5)

6. American Psychiatric Association

7. separation anxiety disorder

8. selective mutism

9. specific phobia

10. social anxiety disorder (social phobia)

11. panic disorder

12. agoraphobia

13. generalized anxiety disorder

14. substance/medication-induced anxiety disorder

15. anxiety disorder due to another medical condition

16. other Specified anxiety disorder

17. unspecified anxiety disorder

18. Søndergaard

19. O'Rourke

دانشجویان به دلیل حجم تکالیف درسی و به ویژه در ترم آخر به خاطر تجربه کم در پژوهش برای تکمیل پایان نامه خود و همچنین ترس از ارائه در روز نهایی دفاع از پایان نامه سطح بالایی از اضطراب را تجربه می کنند. به طوری که بر اساس یک تحقیق، یکی از شایع ترین اضطراب ها در آموزش عالی، اضطراب پژوهش است که آن احساس ترس و عدم اطمینان در رابطه با انجام پژوهش و خلق تولیدات علمی معتبر و اثرگذار می باشد (ایمانی و همکاران، ۱۳۹۷). اضطراب دفاع از پایان نامه تحصیلی می تواند با متغیرهای مختلفی در ارتباط باشد. یکی از متغیرهایی که احتمال دارد با اضطراب دفاع از پایان نامه تحصیلی در ارتباط باشد، استقامت تحصیلی^۱ در دانشجویان است. استقامت به عنوان یک ویژگی غیر شناختی (وودوارد^۲، ۲۰۲۰) نقش مهمی در مقابله افراد با مشکلات و تحت عنوان راهبردهایی غیرشناختی هستند که فرد از آن ها در جهت رسیدن به اهداف بلندمدت استفاده می کند (زامارو^۳ و همکاران، ۲۰۲۰).

استقامت تحصیلی به عنوان ویژگی های فردی یا مهارت تعیین گری، تاب آوری و تمرکز بر پیگیری چالش ها و اهداف بلندمدت در حوزه آموزش و تحصیل توصیف شده است. لذا استقامت تحصیلی به عنوان علائق و استقامت مربوط به تلاش فرد برای رسیدن به اهداف بلندمدت تحصیلی تعریف شده است (کلارک و مالکی^۴، ۲۰۱۹). بر اساس نتایج تحقیقات استقامت با عزت نفس می تواند در ارتباط باشد (لی^۵ و همکاران، ۲۰۱۸). عزت نفس نوعی نگرش است که به فرد این فرصت را می دهد تا دیدگاه واقعی و مثبتی نسبت به خود داشته باشد و سبب می شود فرد به توانایی های خود اعتماد کرده و احساس کنترل بر زندگی خود داشته باشد. به عبارتی دیگر عزت نفس به عنوان نگرش منفی یا مثبت افراد درباره خودشان و روشی است که فرد خود را بر اساس ارزیابی می کند تعریف شده است (روزنتال^۶ و همکاران، ۲۰۲۰). با استناد به شواهد پژوهشی که ذکر شد، اهمیت تأثیرگذاری متغیرهایی چون استقامت تحصیلی و عزت نفس بر کارکردهای تحصیلی استنباط می شود، اما این شواهد از انسجام و هماهنگی لازم برای نتیجه گیری در قالب یک مطالعه تشخیصی برخوردار نیستند. به همین جهت در پژوهش حاضر نقش تشخیصی آن ها بر اضطراب دفاع از پایان نامه بررسی شده است؛ بنابراین، این پژوهش به این سؤال پاسخ داده است که آیا استقامت تحصیلی و عزت نفس قادر به تشخیص و طبقه بندی دانشجویان به دو گروه دارای اضطراب دفاع از پایان نامه تحصیلی بالا و پایین می باشند؟

روش پژوهش

روش پژوهش توصیفی و دارای طرح تابع تشخیص دوگروهی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری در سال ۱۴۰۰ بودند. از آنجایی که اجرای پژوهش در زمان شیوع کرونا و ویروس بود لذا از روش آنلاین برای گردآوری پاسخنامه دانشجویان استفاده شد که بعد از مدت ۲ هفته ۵۰۰ نفر به سؤالات مجازی اضطراب دفاع، استقامت تحصیلی و عزت نفس پاسخ دادند. بعد از بررسی داده ها از بین آن ها به این منظور تعداد ۳۹۰ نفر دارای اضطراب تحصیلی بالا و ۱۱۰ نفر دارای اضطراب

1. academic grit

2. Woodward

3. Zamarro

4. Clark & Malecki

5. Li

6. Rosenthal

تحصیلی پایین شناسایی شدند. در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، ضایع نشدن حقوق افراد نمونه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. همچنین زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش در هر زمان و ارائه اطلاعات فردی مختار بودند. به آن‌ها اطمینان داده شد که اطلاعات محرمانه می‌ماند و این امر نیز کاملاً رعایت شد. بعد از گردآوری داده‌ها پرسشنامه‌های پاسخ‌های آزمودنی‌ها در دو سطح توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و استنباطی (تحلیل تابع تشخیصی^۱) با نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ تحلیل شد.

ابزار پژوهش

مقیاس اضطراب دفاع از پایان‌نامه^۲ (ATS-BF) ویسی و همکاران (۱۳۹۹): این مقیاس شامل ۱۲ سؤال است که برای اندازه‌گیری اضطراب دفاع از پایان‌نامه ساخته شده است که دو خرده مقیاس شامل علائم روانی با سؤالات ۱، ۳، ۴، ۵، ۷، ۸، ۹ و ۱۲؛ علائم جسمانی با سؤالات ۲، ۶، ۱۰ و ۱۱ را اندازه‌گیری می‌کند. نمره‌گذاری آن به صورت پنج‌درجه‌ای لیکرت است به این صورت که خیلی کم نمره ۰، کم نمره ۱، متوسط نمره ۲، زیاد نمره ۳، خیلی زیاد نمره ۴ تعلق می‌گیرد. سؤالات ۱ و ۸ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. نمره ۰ تا ۲۴ نشان‌دهنده اضطراب پایین تا متوسط و نمره ۲۵ تا ۴۸ نشان‌دهنده اضطراب زیاد تا خیلی زیاد می‌باشد. در پژوهش توسط سازندگان مقیاس روایی آن با روش تحلیل عاملی تأیید شد که مقدار خطای ریشه‌ی مجذور میانگین تقریب ۰/۵۱ به دست آمد (ویسی و همکاران، ۱۳۹۹). همچنین پایایی مقیاس نیز با روش آلفای کرونباخ بررسی و ضرایب برای کل مقیاس ۰/۹۱ به دست آمد (ویسی و همکاران، ۱۳۹۹). آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۸۷ به دست آمده است.

مقیاس استقامت تحصیلی^۳ (AGS) کلارک و مالکی (۲۰۱۹): این مقیاس شامل ۱۰ سؤال است و به صورت طیف لیکرت ۵ نقطه ای می‌باشد که اصلاً شبیه من نیست نمره ۱، زیاد شبیه من نیست ۲ نمره، تا حدی شبیه من است ۳ نمره، اغلب شبیه من است ۴ نمره و خیلی زیاد شبیه من است ۵ نمره تعلق می‌گیرد. در پژوهش توسط سازندگان مقیاس ویژگی‌های روان‌سنجی آن بررسی شده است که نتایج بیانگر آن بود که استقامت تحصیلی با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت و معناداری دارد و استقامت تحصیلی می‌تواند ۲۷/۳ درصد از پیشرفت را پیش‌بینی می‌کند که نشان‌دهنده روایی ملاکی مقیاس استقامت تحصیلی است. همچنین روایی همگرایی مقیاس استقامت تحصیلی با مقیاس استقامت^۴ داکورث و کوین (۲۰۰۹) از همبستگی پیرسون استفاده شده است که ضرایب در دامنه ۰/۳۰ تا ۰/۶۳ به دست آمده است (کلارک و مالکی، ۲۰۱۹). در داخل ایران نیز برای بررسی پایایی مقیاس از آلفای کرونباخ استفاده شده است که ضریب ۰/۹۰ محاسبه شده است (ویسی و همکاران، ۱۳۹۹). در خارج از کشور برای بررسی پایایی مقیاس از آلفای کرونباخ استفاده شده است که ضریب کل سؤالات ۰/۹۲ محاسبه شده است (کلارک و مالکی، ۲۰۱۹). آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۷۳ به دست آمده است.

1. discriminant function

2. Anxiety Thesis Scale – Brief Form (ATS-BF)

3. Academic Grit Scale (AGS)

4. short Grit scale (GRIT-S)

مقیاس عزت نفس (RSEs) روزنبرگ^۱ (۱۹۸۹): این مقیاس شامل ۱۰ سؤال و دو مؤلفه عزت نفس مثبت^۲ با سؤالات ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵؛ عزت نفس منفی^۳ با سؤالات ۶، ۷، ۸، ۹ و ۱۰ را اندازه‌گیری می‌کند (کیلکیویچ^۴ و همکاران، ۲۰۲۰). نمره‌گذاری مقیاس در طیف لیکرت ۴ درجه‌ای می‌باشد (سونمز^۵ و همکاران، ۲۰۲۰)، به این صورت که کاملاً موافقم ۴ نمره، موافقم ۳ نمره، مخالفم ۲ نمره و کاملاً مخالفم ۱ نمره تعلق می‌گیرد (گاریسیا^۶ و همکاران، ۲۰۱۹). در یک پژوهش برای بررسی همسانی درونی مقیاس از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است که ضریب آلفای کرونباخ کل سؤالات ۰/۷۳ (اکبری بلوطبنگان و همکاران، ۱۳۹۹) و ضریب ۰/۸۶ گزارش شده است (ویسی و همکاران، ۱۳۹۹). همچنین در یک پژوهش روایی همگرا و افتراقی آن با سیاهه تجدیدنظر شده پنج عامل شخصیت^۷ (NEO-PI-R) کاستا و مک کری^۸ (۲۰۰۸) و مقیاس تاب‌آوری (RISC) کانر و دیویدسون^۹ (۲۰۰۳) بررسی و ضریب همبستگی با روان‌رنجورخویی ۰/۸۱- و با تاب‌آوری ۰/۸۲ و معنادار در سطح ۰/۰۱ به‌دست‌آمده است که نشان‌دهنده روایی همگرا با تاب‌آوری و روایی افتراقی با ویژگی شخصیتی روان‌رنجورجویی است (وقار حسن پور و همکاران، ۱۳۹۹). در خارج از کشور نیز برای بررسی قابلیت پایایی مقیاس از آلفای کرونباخ استفاده شده است که ضریب ۰/۹۱ محاسبه شده است (اکسین^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۹). روایی همگرایی مقیاس با استفاده از مقیاس حمایت اجتماعی زیمت^{۱۱} و همکاران (۱۹۸۸) ضریب همبستگی ۰/۴۷ و معنی‌داری در سطح ۰/۰۱ به‌دست‌آمده است (لی^{۱۲} و همکاران، ۲۰۱۸). در پژوهش‌های دیگر ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۶ (ماریکوتویو^{۱۳} و همکاران، ۲۰۱۹)، ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ (بورنته^{۱۴} و همکاران، ۲۰۱۹) و ضریب آلفای کرونباخ ۰/۶۷ به‌دست‌آمده است (یوبا^{۱۵} و همکاران، ۲۰۲۰). آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۹۰ به‌دست‌آمده است.

1. Rosenberg Self-Esteem Scale (RSEs)

2. self-esteem positive

3. self-esteem negative

4. Kielkiewicz

5. Sönmez

6. García

7. The Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R)

8. McCrae & Costa

9. Connor-Davidson Resilience Scale (CD-RISC)

10. Xin, Li & Liu

11. Zimet

12. Li,

13. Maricuțoiu

14. Burnette

15. Uba

یافته‌ها

جدول ۱. یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در دو گروه از افراد نمونه

متغیرهای پژوهش	گروه بالا		گروه پایین		نرمال بودن
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	
استقامت تحصیلی	۴۱/۷۲	۴/۶۹۵	۳۶/۸۲	۷/۳۵۹	کجی ۰/۵۱۴ کشیدگی -۱/۱۳۶
عزت نفس مثبت	۱۵/۸۲	۲/۳۹۹	۱۸/۴۷	۱/۵۹۰	۱/۱۷۱ ۱/۲۸۸
عزت نفس منفی	۱۱/۱۵	۳/۱۵۰	۸/۶۴	۲/۷۶۵	۰/۹۷۷ ۰/۱۴۴

جدول ۲- یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در دو گروه از دانشجویان دارای اضطراب دفاع بالا و پایین را نشان می‌دهد. برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای مشاهده‌شده در پژوهش حاضر از دو شاخص رایج برای بررسی نرمال بودن شامل کجی و کشیدگی استفاده شد که مقادیر آن در متغیرهای پژوهش در بازه (۲- تا ۲) قرار دارد؛ بنابراین، توزیع تمامی متغیرهای پژوهش نرمال است. برای انجام تحلیل تابع تشخیصی، پیش فرض هم چند خطی آزمون ام‌باکس انجام شد که نتایج آن امکان استفاده از این روش (تحلیل ممیزی) را تأیید کرد ($\text{Sig} = 0/075$; $\text{Boxes M} = 20/642$).

جدول ۲. نتایج آزمون برابری میانگین‌ها و ضرایب تابع تشخیصی متعارف استاندارد شده و ماتریس ساختاری

متغیرهای پیش‌بین	لامبدای ویلکز	آماره F	درجه آزادی		ضرایب ساختار	ضرایب استاندارد
			۱	۲		
استقامت تحصیلی	۰/۹۱۹*	۴۳/۶۳۰	۱	۴۹۸	۰/۳۵۱	۰/۹۰۴
عزت نفس مثبت	۰/۸۰۷*	۱۱۹/۳۱۴	۱	۴۹۸	۰/۷۵۹	۰/۶۲۹
عزت نفس منفی	۰/۸۹۶*	۵۷/۶۸۸	۱	۴۹۸	-۰/۱۹۴	-۰/۵۴۷

* مقادیر آماره F در سطح $P < 0/01$ معنی‌دار هستند.

در جدول ۲- نتایج آزمون برابری میانگین‌ها ارائه شده است که نتایج بیان‌کننده تفاوت بین میانگین دو گروه در متغیرهای استقامت تحصیلی و عزت نفس بود. همچنین ضرایب استاندارد و ساختاری متغیرهای پژوهش در جدول فوق آمده است و متغیرهای با ضرایب ساختاری ۰/۳ و بالاتر، نسبت به سایر پیش‌بین‌ها در تعیین بعد ایجادشده توسط تابع تشخیصی، اهمیت توجه برانگیزی دارند.

جدول ۳. مقادیر ویژه برای قدرت تمیز تابع تشخیصی

شخص	آماره
تابع	۱
مقدار ویژه	۰/۲۹۳
همبستگی کانونی	۰/۴۷۶
مجذور همبستگی کانونی (ضریب تعیین)	۰/۲۲۶
لامبدای ویلکز	۰/۷۷۳
درجه آزادی	۳
معناداری	۰/۰۰۱

نتایج جدول ۳- حاصل از تحلیل تابع تشخیصی و بررسی تابع‌های متعارف نشان داد که با توجه به مقدار ویژه و همبستگی کانونی به‌دست‌آمده، می‌توان گفت که تابع تشخیص از قدرت تمیز خوبی برای تمایز دو گروه از دانشجویان با اضطراب دفاع پایین و بالا بهره‌مند است و حدود ۲۲/۶٪ درصد از واریانس تفاوت دو گروه ناشی از متغیرهای پیش‌بین است. همچنین با توجه به مقدار لامبدای ویلکز، درجه آزادی تابع و معناداری آن، نتایج بیان‌کننده معناداری تابع تشخیص است. در جدول ۴ نتایج حاصل از طبقه‌بندی گروه‌ها توسط تابع تشخیص آمده است.

جدول ۵. فراوانی و درصد نتایج طبقه‌بندی در دانشجویان دارای اضطراب دفاع از پایان‌نامه تحصیلی بالا و پایین

کل	عضویت در گروه پیش‌بینی شده		گروه	
	گروه پایین	گروه بالا		
تعداد	۹۴	۲۹۶	گروه بالا	۳۹۰ نفر
	۸۱	۲۹	گروه پایین	۱۱۰ نفر
درصد	۲۴/۱٪	۷۵/۹٪	گروه بالا	۱۰۰٪
	۷۳/۶٪	۲۶/۴٪	گروه پایین	۱۰۰٪
پیش‌بینی عضویت گروهی			۷۵/۴ درصد	

جدول ۴ خلاصه مفیدی از موفق بودن یا نبودن تابع تشخیصی را نشان می‌دهد. به عبارتی، جدول کلیتی از عضویت گروه‌ها (بالا و پایین بودن اضطراب دفاع) را نشان می‌دهد. طبق آماره‌های ارائه‌شده در جدول ۲۹۶ نفر (۷۵/۹ درصد) از دانشجویان دارای اضطراب دفاع بالا و ۸۱ نفر (۷۳/۶ درصد) دانشجویان دارای اضطراب پایین به‌طور صحیح تشخیص داده‌شده‌اند. نرخ موفقیت در این تحلیل تابع تشخیص ۷۵/۴ درصد به عنوان پیش‌بینی عضویت گروهی برای تابع به‌دست‌آمده است؛ به طوری که می‌توان گفت که تابع در ۷۵/۴ درصد موارد، پیش‌بینی درستی برای عضویت و یا طبقه‌بندی دانشجویان در دو گروه دارای اضطراب بالا و پایین را دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی تمایز دانشجویان به دو گروه دارای اضطراب دفاع از پایان‌نامه تحصیلی پایین و بالا بر اساس استقامت تحصیلی و عزت‌نفس: تحلیل تشخیصی همزمان بود. نتایج نشان داد که با کمک استقامت تحصیلی و عزت‌نفس می‌توان اضطراب دفاع از پایان‌نامه تحصیلی را پیش‌بینی کرد و تحلیل ممیزی توانست با ۷۵/۴ درصد پیش‌بینی صحیح افراد را به دو گروه دارای اضطراب دفاع پایین و بالا طبقه‌بندی نماید. می‌توان نتیجه‌گیری کرد عواملی همچون استقامت تحصیلی و عزت‌نفس بر اضطراب دفاع از پایان‌نامه تحصیلی تأثیرگذار است. این نتیجه به‌دست‌آمده با نتایج تحقیقات ویسی و همکاران (۱۳۹۹) همسویی دارد. در تبیین نقش تشخیصی استقامت تحصیلی بر اضطراب دفاع از پایان‌نامه می‌توان گفت که عوامل غیرشناختی مانند استقامت تحصیلی به عنوان ظرفیت فردی برای تلاش در جهت اهداف بلندمدت و سطح بالا و پایداری در مواجهه با موانع و چالش‌های گسترده در مسیر زندگی تحصیلی ضروری هستند (شچمن^۱ و همکاران، ۲۰۱۳). استقامت تحصیلی به عنوان پایداری و شکیبایی در راه رسیدن به اهداف درازمدت تحصیلی تعریف شده است و آن شامل کار شدید روی چالش‌ها و نگهداشت تلاش و علاقه در

1. Shechtman

طول سال‌ها، با وجود شکست‌ها و پستی و بلندی است (داکوورث و همکاران، ۲۰۰۷). لذا وقتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی برای رسیدن به اهداف خودشان پایدار باشند و در راه رسیدن به آن شکیباً باشند مشخص است که اضطراب دفاع کمتری را تجربه می‌کنند. لذا منطقی است که استقامت تحصیلی نقش تشخیصی بر روی اضطراب دفاع از پایان‌نامه تحصیلی داشته باشد.

همچنین در تبیین نقش تشخیصی عزت‌نفس بر روی اضطراب دفاع می‌توان گفت که عزت‌نفس پدیده‌ای روان‌شناختی است (روزنتال و همکاران، ۲۰۲۰) که تأثیر قاطعی بر ابعاد عاطفی و شناختی انسان دارد (ولز^۱ و همکاران، ۲۰۲۰) و کارکرد آن در مقابله با فشارهای زندگی به عنوان یک منبع مؤثر و مهم شناخته می‌شود (تام^۲ و همکاران، ۲۰۲۰). عزت‌نفس نقش مهمی در سلامت و بهزیستی افراد دارد، به طوری که افرادی که از سطح پایین‌تری از عزت‌نفس برخوردار هستند، مشکلات هیجانی، روان‌شناختی و جسمانی بیشتری نسبت به افراد با عزت‌نفس بالا برای آن‌ها پیش می‌آید (آدامسون^۳ و همکاران، ۲۰۱۹). همچنین عزت‌نفس نقش مهمی در کاهش استرس (آگانه^۴ و همکاران، ۲۰۲۰) و مقابله با مشکلات دارد (شروت و ویگل^۵، ۲۰۲۰). در مجموع می‌توان گفت دانشجویان که از عزت‌نفس بالایی برخوردار هستند، به دلیل اینکه عزت‌نفس بالا می‌تواند مانع از استرس و اضطراب در دانشجویان شود، آنان اضطراب دفاع کمتری را تجربه می‌کنند. لذا منطقی است که عزت‌نفس نقش تشخیصی بر روی اضطراب دفاع از پایان‌نامه تحصیلی داشته باشد.

یکی از مهم‌ترین محدودیت‌های این پژوهش انجام آن به صورت مجازی بود؛ یعنی اجرای میدانی آن در دوران شیوع کرونا و ویروس و به صورت آنلاین بوده است که این امر تنها افرادی را قادر به شرکت در پژوهش و پاسخگویی به سؤالات می‌کرده است که به اینترنت دسترسی داشته‌اند. در این پژوهش از پرسشنامه خودسنجی استفاده شده است و ممکن است در روند جمع‌آوری اطلاعات خطایی رخ داده باشد که این خطا ممکن است ناشی از پاسخگویی با صرف زمان اندک‌تر و یا پاسخگویی غلط و با سوگیری باشد و در نهایت موجب انحراف نتایج مطالعه شود، که البته این محدودیت‌ها می‌تواند خارج از اختیار پژوهشگر محسوب شوند. در این مطالعه به علت کمبود وقت و همچنین ملاحظات اخلاقی و قانونی صرفاً به داده‌های پرسشنامه‌ای اتکا شد و از سایر منابع اطلاعاتی همچون مصاحبه که می‌توانست مفید باشد استفاده نشد. بر مبنای نتایج به دست آمده از این مطالعه، پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی نقش تشخیصی متغیرهای دیگری مانند ویژگی‌های شخصیتی، سایر کارکردها تحصیلی مانند امید به تحصیل و غیره به عنوان متغیرهای تشخیصی در پیش‌بینی اضطراب دفاع مورد بررسی قرار گیرند. اساس نتایج به دست آمده می‌تواند دستاوردهای این پژوهش را می‌توان در سطح عملی مطرح کرد. به این صورت که از یافته‌های این پژوهش می‌توان در جهت تدوین برنامه‌ها و مداخلات درمانی مانند آموزش استقامت و عزت‌نفس در سازمان‌های ذی‌ربط مانند مراکز مشاوره دانشگاه‌ها برای بهبود و کاهش اضطراب دفاع از پایان‌نامه دانشجویان کمک شود. همچنین به مشاوران و روانشناسان پیشنهاد می‌شود در غربالگری‌های خود در مراکز مشاوره

1. Wells

2. Tam

3. Adamson

4. Angane

5. Shrout & Weigel

دانشگاهی برای شناسایی دانشجویان با و بدون اضطراب دفاع از پایان نامه تحصیلی از این یافته‌ها استفاده کنند. به این صورت که می‌توان با اجرای پرسشنامه‌های استقامت تحصیلی و عزت نفس در شناسایی دانشجویان مستعد اضطراب دفاع از پایان نامه تحصیلی در مقطع کارشناسی ارشد و دکترا استفاده کرد.

منابع

- اکبری بلوطبندگان، افضل؛ طالع پسند، سیاوش؛ رضایی، علی محمد؛ و حیمیان بوگر، اسحق. (۱۳۹۹). اثربخشی برنامه آموزش کنترل قلدری بر عزت نفس و خودپنداره تحصیلی دانش آموزان قلدر. *مجله ارتقای ایمنی و پیشگیری از مصدومیت‌ها*، ۱(۱)، ۱۰-۱.
- ایمانی، سعیده؛ معصومی، لیلا؛ و امیری، محمدرضا. (۱۳۹۷). اضطراب پژوهش و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی همدان. *پژوهش در آموزش علوم پزشکی*، ۱۰(۴)، ۲۲-۱۲.
- وقار حسن پور، میترا؛ جلالی، یوسف؛ طبیبی، معصومه. (۱۳۹۹). مدل یابی روابط میان پنج عامل بزرگ شخصیت و تاب‌آوری، با در نظر گرفتن عزت نفس به عنوان متغیر میانجی. *مجله روانشناسی و روان پزشکی شناخت*، ۷(۴)، ۹۲-۷۸.
- ویسی، سعیده؛ ایمانی، صدف؛ بواسحاقی، منیژه؛ ترابیان، سارا؛ دهقان نیری، مرضیه؛ و امیر ارسلانی، فرناز. (۱۳۹۹). ساخت و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس کوتاه اضطراب دفاع از پایان نامه تحصیلی در دانشجویان ایرانی: تحلیل عاملی اکتشافی. *مجله پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری*، ۵(۵۲)، ۱۳-۱.
- Adamson, J., Ozenc, C., Baillie, C., & Tchanturia, K. (2019). Self-Esteem Group: Useful Intervention for Inpatients with Anorexia Nervosa?. *Brain sciences*, 9(1), 12-21.
- American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5thed.). Washington, DC. American Psychiatric Press
- Angane, A. Y., Kadam, K. S., Ghorpade, G. S., & Unnithan, V. B. (2020). Unraveling the net of self-esteem, stress, and coping skills in the era of internet addiction. *Annals of Indian Psychiatry*, 4(1), 70-81.
- Burnette, C. B., Kwitowski, M. A., Trujillo, M. A., & Perrin, P. B. (2019). Body Appreciation in Lesbian, Bisexual, and Queer Women: Examining a Model of Social Support, Resilience, and Self-Esteem. *Health Equity*, 3(1), 238-245.
- Clark, K. N., & Malecki, C. K. (2019). Academic Grit Scale: Psychometric properties and associations with achievement and life satisfaction. *Journal of school psychology*, 72, 49-66.
- Conner, K.M., & Davidson, J, R. (2003). Development of a new resilience scale. *Depression and Anxiety*, 18, 76-82.
- Costa Jr, P. T., & McCrae, R. R. (2008). *The Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R)*. Sage Publications, Inc.
- Davila, J., Starr, L. R., Stroud, C. B., & Li, Y. I. (2019). Mood and anxiety disorders. In *APA handbook of contemporary family psychology: Applications and broad impact of family psychology, Vol. 2* (pp. 21-36). American Psychological Association.
- Duckworth, A. L., & Quinn, P. D. (2009). Development and validation of the Short Grit Scale (GRIT-S). *Journal of personality assessment*, 91(2), 166-174.
- Duckworth, A. L., Peterson, C., Matthews, M. D., & Kelly, D. R. (2007). Grit: perseverance and passion for long-term goals. *Journal of personality and social psychology*, 92 (6), 1087.
- García, J. A., y Olmos, F. C., Matheu, M. L., & Carreño, T. P. (2019). Self-esteem levels vs global scores on the Rosenberg self-esteem scale. *Heliyon*, 5(3), 1-10.

- Gibson-Smith, D., Bot, M., Brouwer, I. A., Visser, M., Giltay, E. J., & Penninx, B. W. (2020). Association of food groups with depression and anxiety disorders. *European journal of nutrition*, 59(2), 767-778.
- Kielkiewicz, K., Mathúna, C. Ó., & McLaughlin, C. (2020). Construct Validity and Dimensionality of the Rosenberg Self-Esteem Scale and Its Association with Spiritual Values Within Irish Population. *Journal of religion and health*, 59(1), 381-398.
- Li, J., Han, X., Wang, W., Sun, G., & Cheng, Z. (2018). How social support influences university students' academic achievement and emotional exhaustion: The mediating role of self-esteem. *Learning and Individual Differences*, 61(1), 120-126.
- Maricuțoiu, L. P., Payne, B. K., & Iliescu, D. (2019). It works both ways. Enhancing explicit self-esteem using the self-reference task. *Journal of Experimental Social Psychology*, 80(1), 8-16.
- O'Rourke, S. R., Bray, A. C., & Anastopoulos, A. D. (2020). Anxiety symptoms and disorders in college students with ADHD. *Journal of attention disorders*, 24(12), 1764-1774.
- Rosenberg, M. (1989). Determinants of self-esteem-a citation classic commentary on society and the adolescent self-image by Rosenberg, M. *Current Contents/Social & Behavioral Sciences*, 1(11), 16-16.
- Rosenthal, S. A., Hooley, J. M., Montoya, R. M., van der Linden, S. L., & Steshenko, Y. (2020). The Narcissistic Grandiosity Scale: A Measure to Distinguish Narcissistic Grandiosity From High Self-Esteem. *Assessment*, 27(3), 487-507.
- Schlund, M. W., Ludlum, M., Magee, S. K., Tone, E. B., Brewer, A., Richman, D. M., & Dymond, S. (2020). Renewal of fear and avoidance in humans to escalating threat: Implications for translational research on anxiety disorders. *Journal of the Experimental Analysis of Behavior*, 113(1), 153-171.
- Shechtman, N., DeBarger, A. H., Dornsife, C., Rosier, S., & Yarnall, L. (2013). Promoting grit, tenacity, and perseverance: Critical factors for success in the 21 st Century Draft US Department of Education Office of Educational Technology Center for Technology in Learning SRI International.
- Shrout, M. R., & Weigel, D. J. (2020). Coping with infidelity: The moderating role of self-esteem. *Personality and Individual Differences*, 154(1), 1-10.
- Søndergaard, S., Vægter, H. B., Erlangsen, A., & Stenager, E. (2017). Prevalence of depression and anxiety in patients with chronic non-malignant pain—A Danish register-linkage cohort study. *European Psychiatry*, 41, S313.
- Sønmez, N., Romm, K. L., Østefjells, T., Grande, M., Jensen, L. H., Hummelen, B., & Røssberg, J. I. (2020). Cognitive behavior therapy in early psychosis with a focus on depression and low self-esteem: A randomized controlled trial. *Comprehensive Psychiatry*, 97(1), 1-10.
- Tam, C. C., Benotsch, E. G., & Li, X. (2020). Self-Esteem and Non-Medical Use of Prescription Drugs among College Students: Coping as a Mediator. *Substance Use & Misuse*, 55(8), 1309-1319.
- Uba, I., Yaacob, S. N., Juhari, R., & Talib, M. A. (2020). Does Self-Esteem Mediate the Relationship between Loneliness and Depression among Malaysian Teenagers?. *Editorial Board*, 179(1), 179-188.
- Wells, A. E., Hunnikin, L. M., Ash, D. P., & Van Goozen, S. H. (2020). Low self-esteem and impairments in emotion recognition predict behavioural problems in children. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 42(1), 693-701.

- Woodward, L. (2020). Grit. *The Wiley Encyclopedia of Personality and Individual Differences: Models and Theories*, 231-235.
- Xin, Y., Li, Q., & Liu, C. (2019). Adolescent self-esteem and social adaptation: Chain mediation of peer trust and perceived social support. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 47(4), 1-9.
- Zamarro, G., Nichols, M., Duckworth, A. L., & D'Mello, S. K. (2020). Validation of survey effort measures of grit and self-control in a sample of high school students. *PloS one*, 15(7), 1-10.
- Zimet, G.D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G., & Farley, G. K. (1988). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Journal of Personality Assessment*, 52(1), 30-41.

